

Loviisan kaupunki
kaavoitus@loviisa.fi

Dnro: 893/10.03.99.03/2024

Lausunto Loviisan Jokiniemen aurinkovoimalan suunnittelutarve- ja rakennuslupahakemuksesta

Loviisan kaupunki on pyytänyt lausuntoa Jokiniemen aurinkovoimalan suunnittelutarve- ja rakennuslupahakemuksesta.

3Flash Finland hakee suunnittelutarveratkaisua ja rakennuslupaa Jokiniemen aurinkovoimalahankkeen suunnittelua, rakentamista ja jatkuvaa käyttöä varten. Hanke on tarkoitettu toteuttamaan agri-hankkeena, joka mahdollistaa alueen viljelyn aurinkovoimalan rinnalla. Aurinkopuiston koko on noin 194 hehtaaria. Alueelle rakennetaan 198 700 aurinkopaneelia ja voimalan kapasiteetti on 125 MWp.

Kaavatilanne

Alueella ei ole voimassa oikeusvaikutteista yleis- tai osayleiskaavaa. Alueen maankäytön yksityiskohtaisempaa suunnittelua ohjaa Itä-Uudenmaan vaihemaakuntakaava, joka on saanut lainvoiman korkeimman hallinto-oikeuden päätöksellä 13.3.2023.

Maakuntakaavassa suunnittelualueelle on osoitettu Kulttuuriympäristön ja maiseman vaalimisen kannalta tärkeän alueen ominaisuusmerkintä (*Kymijoen laakso – Strömforsin ruukki ja Ahvenkosken ympäristö*). Ominaisuusmerkinnällä on osoitettu valtakunnallisesti arvokkaat maisema-alueet sekä maisemanähtävyydet (valtioneuvoston päätös 1995), valtakunnallisesti merkittävät rakennetun kulttuuriympäristön alueet, tiet ja kohteet (RKY 2009), maakunnallisesti merkittävät kulttuuriympäristöt sekä valtakunnalliset maisemanhoitoalueet (LSL 32 §).

Merkintää koskevassa kaavamääräyksessä todetaan, että ”Yksityiskohtaisemmassa alueiden suunnittelussa, rakentamisessa ja käytössä on turvattava valtakunnallisesti merkittävien kulttuuriympäristöjen ja luonnonperinnön arvot. Maakunnallisesti merkittävien kulttuuriympäristöjen ja luonnonperinnön arvot on otettava huomioon alueita kehitettäessä. Alueen suunnittelussa on arvioitava ja sovitettava yhteen maakuntakaavassa osoitetun käyttötarkoituksen mukainen maankäyttö sekä alueen maisema- ja kulttuuriympäristöarvot.”

Aluetta koskevat myös maakuntakaavan yleiset suunnittelumääräykset, joissa mm. todetaan:

- Alueidenkäytön suunnittelussa on edistettävä ilmastonmuutoksen hillinnän ja ilmastonmuutokseen sopeutumisen kannalta kestäviä ratkaisuja.
- Suunniteltaessa laajoja aurinkoenergian tuotantoalueita tulee alueet ensisijaisesti sijoittaa olemassa olevan yhdyskuntarakenteen ja sähköverkon liityntäpisteiden läheisyyteen ottaen huomioon ympäristön arvot ja reunaehdot.
- Ilmaston kannalta kestävään energijärjestelmään siirtymistä on edistettävä. Yksityiskohtaisemmassa suunnittelussa on edistettävä kestävää luonnonvarojen käyttöä, kierto- ja biotaloutta, uusiutuvan energian tuotantoa sekä hukkalämmön hyödyntämistä.
- Yksityiskohtaisemmassa suunnittelussa ja alueidenkäytössä on otettava huomioon alueiden arvokkaat ominaispiirteet ja turvattava luonnon, maiseman ja kulttuuriympäristön arvot. Yksityiskohtaisemmassa suunnittelussa on tarkistettava viranomaispäätösten, inventointien tai rekisterien ajantasainen tieto arvokkaista alueista, kohteista ja yhteyksistä mukaan lukien alueiden ja kohteiden tarkemmat rajaukset.

Lausunto

Yleistä

Uudenmaan liitto katsoo, että uusiutuviin energiamuotoihin siirtymistä on tärkeää edistää, mutta korostaa, että siirtymä tulee tehdä kestävästi, alueiden luonnon- ja kulttuuriarvojen asettamat reunaehdot huomioiden.

Hakemuksen selostuksessa ei ole kuvattu hankealueen nykytilaa. Selostuksessa on mukana ilmakuvia, mutta selostuksesta ei käy ilmi, harjoitetaanko alueella esimerkiksi tällä hetkellä maanviljelyä ja missä laajuudessa. Kuvaus on tarpeellinen, jotta voidaan arvioida hankkeen vaikutuksia suhteessa nykytilaan.

Hakemuksessa ei ole myöskään tarkemmin kuvattu voimalan kytkeytymistä sähköasemaan ja Korja – Loviisa voimalinjaan. Liityntäjohtodon lopullinen reitti ja rakenne tullaan määrittämään jatkotutkimusten perusteella, mutta hakemuksessa olisi kuitenkin tarpeellista kuvata ja arvioida tulevan linjan rakentamisen vaikutuksia laajemmin. Hankkeen vaikutuksia on syytä arvioida koko siltä alueelta, jolle sillä on vaikutuksia.

Hankehakemuksessa todetaan, että hankkeen toteuttaminen ei maankäytön suhteen ole ristiriidassa maakuntakaavan kanssa. Asiaa ei perustella, vaikka hakemuksessa on todettu hankealueen sijaitsevan maakunnallisella maisema-alueella. Näkemys tulisi perustella.

Maisema ja kulttuuriympäristö

Suunnittelualue sisältyy maakuntakaavassa ominaisuusmerkinnällä osoitettuun kulttuuriympäristön ja maiseman vaalimisen kannalta tärkeään alueeseen "*Kymijoen laakso – Strömforsin ruukki ja Ahvenkosken ympäristö*". Kaavassa kyseisellä merkinnällä osoitetaan sekä valtakunnallisesti että maakunnallisesti arvokkaat kulttuuriympäristöt ja maisema-alueet. Osa-alue, jolle hanke sijoittuu, on luokiteltu maakunnallisesti arvokkaaksi. Maakuntakaava edellyttää maakunnallisesti merkittävien kulttuuriympäristöjen arvojen huomioon ottamista alueita kehitettäessä. Nyt aineistosta ei käy riittävästi ilmi, miten maakunnalliset arvot on hankkeen suunnittelussa otettu huomioon tai että miten hankkeen mukainen merkittävä muutos arvokkaaseen maisemakokonaisuuteen sisältyvällä osa-alueella on perusteltavissa.

Hankkeen suunnitelma-aineistoon tulisi sisältyä maisemaselvitys tai muu analyysi kulttuurimaiseman piirteistä ja arvoista, kuten esimerkiksi mahdollisista maisemakuvan kohokohdista, tärkeimmistä näkymäakseleista tms. Pelkät havainnekuvat eivät riittävällä tavalla tuo maiseman ominaisuuksia esiin, eikä myöskään hankealueen suhdetta laajemmin ympäristöönsä. Tämä vaikeuttaa vaikutusten merkittävyyden arviointia.

Jo nyt voidaan kuitenkin todeta, että hanke muuttaa maiseman luonnetta, kun perinteiseen agraarimaisemaan sijoittuu moderneja energiantuotannon rakenteita kattaen avoimen maisematilan lähes kauttaaltaan. Energiantuotannon rakenteet ja mahdolliset näkösuojaistutukset tms. tulevat katkaisemaan tai muuttamaan nykyisiä avoimia näkymäakseleita alueella. Toisaalta maisematilaa kokonaisuutena tarkasteltuna peltoaukean avoimen luonteen voidaan tulkita säilyvän.

Kun maisemaselvitystä ei ole, aineistosta ei ilmene nyt kyseessä olevan osa-alueen suhde Kymijoen laakson laajaan arvokkaaseen maisema-alueeseen. Yleispiirteisen karttatarkastelun perusteella vaikuttaisi siltä, että hankkeen maisemavaikutukset jäävät paikallisiksi kohdistuen hankealueelle ja sitä välittömästi ympäröivään alueeseen, selkeästi rajautuvan peltoaukean avoimen maisematilan ja sen reunavyöhykkeiden alueelle - ei siis laajemmin Kymijoen laakson valtakunnallisesti arvokkaalle maisema-alueelle. Uudenmaan liitto suosittelee täydentämään aineistoa maisemaselvityksellä ja maisemavaikutusten arvioinnilla, jossa aurinkopaneelien ja tarvittavien rakennelmien sijoittumista maastoon tutkitaan tarkemmin, myös esimerkiksi maastoleikkauksin tai vastaavin.

Ajantasaista valtakunnallista ohjeistusta aurinkovoimaloiden soveltuvuudesta tai vaikutusten arvioinnista suhteessa maaseudun arvokkaihin kulttuurimaisema-alueisiin ei vielä ole käytettävissä, ja koska hankkeen selvitysaineisto on maiseman osalta suhteellisen niukkaa, ei Uudenmaan liitto ota kantaa hankkeen maisemavaikutusten merkittävyyteen tai hyväksyttävyyteen.

Aineistossa olisi hyvä tuoda hankkeen elinkaari vaikutusten osalta esiin mahdollisuudet maiseman ennallistamiseen tai uusiokäyttöön aurinkoenergian tuotannon päätyttyä.

Ilmastovaikutusten arviointi:

Hankehakemuksessa on kuvattu kattavasti aurinkopaneelien kierrätystä koskevia lakeja, direktiivejä ja asetuksia. Hakemuksen perusteella hanketoimija ymmärtää aurinkopaneelien kierrätyksen merkityksen sekä kierrättämisen vaatimukset.

Hakemusasiakirjoissa ei kuitenkaan arvioida hankkeen elinkaaren aikaisia ilmastovaikutuksia. Liitto katsoo, että näin merkittävän hankkeen ilmastovaikutukset tulee tunnistaa ja esittää kattavasti.

Liitto pitää hyvänä esitettyä hybridikäyttöä, jossa yhdistyy uusiutuvan energian tuotanto sekä maanviljely. Toimintojen yhteensovittamista ja maanviljelymahdollisuuksia ei kuitenkaan ole kuvattu tarkemmin. Liitto näkee, että kuvausta tulee täydentää, ja että viljelyn hyötyjä tuotaisiin esiin myös osana hankkeen ilmastovaikutusten arviointia.

Viherrakenne

Hankealue rajoittuu lounaassa maakunnallisen ekologisen verkoston kannalta merkittävään metsäalueeseen. Tällä puolella metsänreunassa on asuinrakennuksia, joten jonkin verran häiriötä reuna-alueella on jo. Hankkeella ei todennäköisesti ole metsäalueen häiriöille herkemälle lajistolle huomattavaa haittaa. Alueen mahdollista aitaamista ei käsitellä, joten kuvausta olisi syytä siltä osin täydentää. Viittaus myönteisiin luontovaikutuksiin olisi syytä myös perustella tarkemmin.

Lopuksi

Uudenmaan liitto katsoo, että teollisen kokoluokan aurinkovoimaloiden toteutusmahdollisuudet tulisi lähtökohtaisesti tutkia kaavaprosessissa, ei yksittäisen lupaharkinnan kautta. Myös selvitysten riittävyys, sekä tarvittava vuorovaikutus voidaan varmistaa osana kaavaprosessia. Näin olisi hyvä menetellä erityisesti tilanteissa, joissa alueella on erityisiä arvoja, hanke on laaja-alainen tai alue muuten on erityisen herkkä ympäristövaikutusten näkökulmasta. Liitto suosittelee, että kunta laatisi kokonaistarkastelun kunnan alueella tiedossa olevista aurinkovoimahankkeista, jolloin yksittäisten hankkeiden vaikutuksia laajempaan kokonaisuuteen olisi mahdollista arvioida.

Mari Siivola
aluesuunnittelun vastuualueen johtaja

Jakelu

Loviisan kaupunki
Uudenmaan liitto / Kirjaamo

Tiedoksi

Uudenmaan ELY-keskus / Kirjaamo

SIGNATURES**ALLEKIRJOITUKSET****UNDERSKRIFTER****SIGNATURER****UNDERSKRIFTER**

This documents contains 5 pages before this page

Dokumentet inneholder 5 sider før denne siden

Tämä asiakirja sisältää 5 sivua ennen tätä sivua

Dette dokument indeholder 5 sider før denne side

Detta dokument innehåller 5 sidor före denna sida

authority to sign

representative

custodial

asemavaltuus

nimenkirjoitusoikeus

huoltaja/edunvalvoja

ställningsfullmakt

firmateckningsrätt

förvaltare

autoritet til å signere

representant

foresatte/verge

myndighed til at underskrive

repræsentant

frihedsberøvende